

констатувальному етапі експерименту – до 58,25% після формувального етапу. За інтеракційним критерієм в КГ показник навчальних досягнень на констатувальному етапі експерименту відповідав 34,73%, наприкінці формувального етапу спостерігалось незначне підвищення цього показника: до 35,43%; в експериментальній групі спостерігалася значно позитивніша динаміка: показник зріс: з 32,67% на констатувальному етапі експерименту – до 37,64% після формувального етапу.

За продуктивним критерієм в КГ показник навчальних досягнень на констатувальному етапі експерименту відповідав 3,2%, наприкінці формувального етапу спостерігалось значне підвищення цього показника: до 18,7%; в експериментальній групі позитивна динаміка була набагато суттєвішою: показник зріс у десятки разів: з 3,24% на констатувальному етапі експерименту – до 36,5% після формувального етапу. Такі показники підтверджують ефективність використання комунікативних ігор на уроках англійської мови в загальноосвітній школі, зокрема, в першому класі. Це доводить доцільність використання комунікативних ігор, оскільки з їх використанням покращується результативність засвоєння учнями знань, формування мовленнєвих і комунікативних умінь та навичок, а також практичної здатності використовувати їх.

Отже, поставлені завдання виконано, мети дослідження досягнуто. Проте результати наукової роботи є лише незначною спробою вирішити актуальну проблему пошуку шляхів застосування комунікативних ігор на уроках англійської мови, адже вона є невичерпною та потребує подальшого опрацювання, що спонукає до продовження дослідження означеної теми.

Список використаної літератури:

1. *Богуш А. Проблеми формування мовної особистості учнів середніх загальноосвітніх закладів / А. Богуш // Зб. наук. праць. Вип. VI. – Рівне, 2006. – 344 с.*

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ САМООСВІТОЮ ПЕДАГОГІВ- ПОЧАТКІВЦІВ

**Соє А. А.
Полтава, Україна**

Чільне місце у структурі управлінської діяльності керівника закладу освіти належить організації професійної самоосвіти молодих педагогів. Ефективність цієї ланки освітнього менеджменту залежить від

урахування основних наукових підходів. Поняття «підхід» у розумінні більшості вчених означає певну сукупність засобів та прийомів, які діють певним чином на когось. У науковому розумінні поняття «підхід» визначається як вихідна позиція, багатокомпонентний інструментарій управлінця, що є основою професійної діяльності.

Особистісний підхід в управлінні професійною самоосвітою молодих педагогів передбачає врахування особистісних мотивів участі вчителя в діяльності, спрямованій на підвищення рівня професійної компетентності. Особистісний підхід є важливим процесом засвоєння суспільних цінностей, норм і способів педагогічної діяльності, що дозволяє зрозуміти особливу роль виховання як провідного (спрямованого) способу суспільного формування індивіда. Підхід передбачає допомогу молодим педагогам у пізнанні себе, самовизначенні та самореалізації, формуванні культури життєдіяльності та траєкторії педагогічної діяльності, а також розвиток індивідуальних пізнавальних здібностей кожного. Використання особистісного підходу у побудові та реалізації стратегії професійної самоосвіти педагогів початківців сприятиме вибору оптимальних форм та методів роботи, інноваційних технологій та елементів освітнього середовища навчального закладу [1, с. 27].

Когнітивний підхід керівника навчального закладу до управління професійною самоосвітою молодих педагогів забезпечує інтеграцію психолого-педагогічних, методичних, культурологічних, мовленнєвих, інформаційних, філологічних, лінгвістичних знань та розвиток ціннісно-сміслової сфери особистості. Когнітивний підхід забезпечує інтеграцію знань про здібності, потреби, інтереси всіх учасників освітнього процесу, цілі у співставленні зі знаннями про можливості; знань про педагогічну діяльність, сутність і способи самовиховання професійної компетентності; здатність до систематизації й узагальнення знань. Когнітивний компонент один з провідних у процесі управління професійною самоосвітою вчителів-початківців, тому що на його основі мають формуватися й розвиватися наступні компоненти освітнього менеджменту. Відповідно до кваліфікаційної характеристики вчителя та рівня його професійної підготовки, керівник навчального закладу проектує програму професійної самоосвіти молодого педагога на володіння високими громадянськими і моральними якостями, відповідальне і творче ставлення до дорученої справи, поєднання фундаментальної наукової і практичної підготовки.

Діяльнісний підхід освітнього менеджменту передбачає використання інноваційних форм та методів організації професійної самоосвіти педагогів-початківців. Визначальна ідея цього підходу полягає в тому, що головний результат освіти – не окремі знання, вміння

й навички, а здатність і готовність людини до ефективної та продуктивної діяльності в різних соціально значущих ситуаціях. В рамках діяльнісного підходу зазначаємо інноваційні форми організації професійної самоосвіти педагогів: організація конкурсів педагогічної майстерності, участь у інтернет-проектах, створення банку інновацій та методичного календаря у закладі освіти, організація семінарів практикумів [3, с. 61].

Дієве управління професійною самоосвітою педагогів-початківців реалізується завдяки технологічному підходу, провідним положенням якого є те, що самоосвітня діяльність вчителів повинна бути спрямована на оволодіння сучасними технологіями і методиками, різними засобами діагностики фізичного, психічного та інтелектуального розвитку учня. Орієнтація на технологічний підхід із творчим пошуком викладачів базується на аксіоматичних підходах, суть яких зводиться до того, що суворе визначення цілей навчання має сприяти відбору й проектування змісту та управління навчальним процесом, методам і засобам навчання, враховуючи необхідний рівень кваліфікації викладачів, методи оцінки досягнутих результатів навчання[2, с. 36].

Розробка технологічних аспектів проблеми управління професійною самоосвітою педагогів-початківців має базуватися на розвитку творчого потенціалу вчителя, використанні досягнень передового педагогічного досвіду, розвитку самоосвітніх компетентностей педагогів-початківців.

Список використаних джерел:

1. Дишко О. П. Самоосвіта педагога як необхідна умова підвищення його професійної компетентності. *Управління школою*. 2019 № 19-21 . С. 24-36
2. *Управління професійним розвитком учителів: навч.-метод. посіб.* / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ, 2016. 87 с.
3. Охрончук Н. М, Толкай І. М. Формування індивідуальної освітньої траєкторії педагога в умовах інноваційного простору. *Управління школою* 2019 № 19-21. С. 56-76

ФІТОІНДИКАЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ З ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

*Тислюк К. Д., Дяченко-Богун М. М.
Полтава, Україна*

Екологія займає важливе місце в процесі формування в учнів біологічних знань, на основі яких надалі формуються основні загальнобіологічні і світоглядні поняття. Оточуюче середовище як цікавий,